

Zmena roly zabezpečenia špecialistov

Záverečná súhrnná správa

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

ZMENA ROLY ZABEZPEČENIA ŠPECIALISTOV

Záverečná súhrnná správa

C R O S P

Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania (ďalej len „agentúra“) je nezávislou a samosprávnou organizáciou. Agentúru spolufinancujú ministerstvá školstva jej členských krajín a Európska komisia prostredníctvom operačného grantu v rámci vzdelávacieho programu Európskej únie (EÚ).

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Financované Európskou úniou. Názory a stanoviská uvedené vyššie sú výlučne názormi autora (autorov) a nevyjadrujú nevyhnutne názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej komisie. Za tieto názory a stanoviská nenesie Európska únia ani Európska komisia zodpovednosť.

Názory vyjadrené akoukoľvek osobou v tomto dokumente nemusia nutne predstavovať oficiálne názory agentúry, jej členských krajín alebo Komisie.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

Redaktorky: Mary Kyriazopoulou a Anthoula Kefallinou

Táto publikácia je dispozíciou v rámci otvoreného prístupu. To znamená, že k nej máte voľný prístup, môžete ju používať a ďalej šíriť, ak náležitým spôsobom uvediete Európsku agentúru pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania ako jej autora. Viac informácií nájdete v politike otvoreného prístupu agentúry na stránke: www.european-agency.org/open-access-policy.

Túto publikáciu môžete citovať týmto spôsobom: Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, 2022. *Zmena roly zabezpečenia špecialistov: Záverečná súhrnná správa*. (M. Kyriazopoulou a A. Kefallinou, red.). Odense, Dánsko

Toto dielo podlieha licencií **Creative Commons Uvedte pôvod – Nepoužívajte komerčne – Nespracovávajte 4.0 Medzinárodná**. Túto publikáciu nesmiete bez súhlasu agentúry upravovať ani preložiť.

V záujme lepšej prístupnosti je táto správa k dispozícii v 25 jazykoch a v prístupnom elektronickom formáte na webových stránkach agentúry: www.european-agency.org

Toto je preklad pôvodného textu v anglickom jazyku. V prípade pochybností o presnosti informácií v preklade si prečítajte pôvodný text v anglickom jazyku.

ISBN: 978-87-7599-023-8 (elektronická verzia)

Sekretariát

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Kancelária v Bruseli

Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

Obsah

Úvod	5
Fáza č. 1: Mapovanie prístupov k zabezpečeniu špecialistov v európskych krajinách	6
Fáza č. 2: Vypracovanie plánu pre zmenu roly zabezpečenia špecialistov	8
Zastrešujúci rámec CROSP	9
Nástroj na samohodnotenie CROSP: plán pre zmenu roly zabezpečenia špecialistov	12
Záverečné poznámky	15
Literatúra	16

Úvod

Podpora vysokokvalitného vzdelávania pre všetkých vyplýva z prístupu k inkluzívnemu vzdelávaniu, ktorý je založený na právach a ktorý presadzuje Organizácia Spojených národov prostredníctvom **Dohovoru o právach dieťaťa** (1989) a **Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím** (2006). Na základe dohody sa všetky členské krajiny Európskej agentúry pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania (ďalej len „agentúra“) usilujú o rozvoj inkluzívnych vzdelávacích systémov, ktorých cieľom je naplniť právo všetkých žiakov na inkluzívne vzdelávanie spolu so svojimi rovesníkmi vo svojich miestnych komunitách (**Európska agentúra, 2015**).

V rámci úsilia o dosiahnutie tohto cieľa založeného na právach si krajiny čoraz viac uvedomujú potrebu zmeniť rolu zabezpečenia špecialistov. Namiesto umiestňovania žiakov do špeciálnych zariadení, ak vyžadujú podporu, sa vzdelávacie systémy zameriavajú na to, aby pracovníci v hlavnom prúde vzdelávania dokázali naplňovať rôzne potreby (**Rada Európskej únie, 2018; Európska agentúra, 2015**). Jednoznačnosť roly, ktorú zohráva zabezpečenie špecialistov pri presadzovaní práva každého žiaka na inkluzívne vzdelávanie, je preto kľúčovou otázkou pre mnohé krajiny.

Projekt s názvom **Zmena roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania** (CROSP) sa zameriaval na reorganizáciu zabezpečenia špecialistov v záujme presadzovania práva všetkých žiakov na inkluzívne vzdelávanie. Jeho cieľom bolo v rámci jednotlivých krajín identifikovať a analyzovať výzvy a príležitosti v oblasti politiky a praxe, ktoré majú vplyv na reorganizáciu a reformu zabezpečovania špecialistov smerom k dosiahnutiu inkluzívneho vzdelávania pre všetkých žiakov.

Projekt CROSP prebiehal v dvoch fázach:

- V rámci fázy č. 1 (2017-2018) sa uskutočnilo podrobné mapovanie minulých a súčasných trendov a situácií v 26 členských krajinách agentúry v súvislosti so zabezpečením špecialistov vrátane predpokladaných budúcich trendov. Výsledkom je **súhrnná správa z prvej fázy** (Európska agentúra, 2019).
- Fáza č. 2 (2019-2022) vychádzala z hlavných výsledkov fázy č. 1 s dôrazom na aktivity zamerané na partnerské učenie. Ich súčasťou boli tematické semináre s tvorcami politik z členských krajín agentúry. Cieľom prístupu partnerského učenia bolo umožniť členským krajinám, aby vypracovali účinnejšie stratégie na zlepšenie roly zabezpečenia špecialistov na účely inkluzívneho vzdelávania. Fáza č. 2 vyústila do vypracovania plánu v podobe **nástroja na samohodnotenie CROSP**, ktorý poskytuje ucelený prehľad politických priorít a stratégií, ako aj hlavných krokov alebo míľnikov (t. j. kľúčových opatrení) v procese zmeny.

V tejto správe sú uvedené hlavné zistenia z fázy č. 1. a 2 projektu CROSP.

Fáza č. 1: Mapovanie prístupov k zabezpečeniu špecialistov v európskych krajinách

Fáza č. 1 sa zameriavala na získanie jasného prehľadu o vývoji v oblasti zabezpečenia špecialistov pri napĺňaní práva žiakov na vzdelanie vo všeobecnosti a špecificky aj pri zabezpečení inkluzívneho vzdelávania. V rámci nej sa identifikovali a analyzovali faktory v rámci politík a praxe jednotlivých krajín, ktoré podporujú zmenu roly špecialistov pri zabezpečovaní inkluzívneho vzdelávania pre všetkých žiakov.

Do mapovania v rámci fázy č. 1 sa zapojilo dvadsaťšesť členských krajín agentúry.

Zúčastnení zástupcovia krajín vypracovali správy s príspevkami od svojich národných sietí expertov. Správy sa týkali všetkých typov zabezpečenia špecialistov v rámci podpory hlavného prúdu vzdelávania počas povinnej školskej dochádzky. K tomu patrí podpora pre žiakov v špeciálnych školách, zariadeniach a triedach. Patria sem aj odborníci, ktorí poskytujú podporu, poradenstvo a usmernenia žiakom a zainteresovaným stranám z hlavného prúdu vzdelávania. Správy obsahovali údaje o počte špeciálnych škôl, tried a odborníkov v každej krajine. Opisovali aj štruktúry a procesy, ako napr. politiky, systémy podpory a transformačné procesy.

Z analýzy správ jednotlivých krajín vyplynuli dôležité informácie o:

- súčasnej role a hlavných charakteristikách zabezpečenia špecialistov,
- hlavných reformách politík v rámci krajín vo vzťahu k zabezpečeniu špecialistov,
- ďalšom vývoji politík, ktoré sú potrebné na transformovanie roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania.

Definícia zabezpečenia špecialistov

Podľa zúčastnených krajín pozostávajú služby v oblasti **zabezpečenia špecialistov** zo služieb dodatočného vzdelávania, hodnotenia a usmernenia pre žiakov vrátane ďalších zdrojov pre školy, učiteľov a rodiny. Zabezpečenie špecialistov môže prebiehať formou služieb poskytovaných v škole, externej podpory a v rámci špeciálnych škôl.

Tieto služby zahŕňajú rôzne skupiny odborníkov na špeciálne vzdelávanie, sociálnu starostlivosť, rehabilitácie, zdravie, včasné intervencie, osobný rozvoj a možnosti prechodu medzi jednotlivými úrovňami vzdelávacieho systému.

Členské krajiny agentúry aktívne vyvíjajú politiku na účely prepracovania koncepcie a reorganizácie zabezpečenia špecialistov smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu. Medzi hlavné reformy politík patrí:

- podpora prístupu založeného na právach,
- pretváranie vzťahu medzi hlavným prúdom vzdelávania a zabezpečením špecialistov,
- rozvoj nových systémov podpory.

Prínosy zmeny roly zabezpečenia špecialistov

V mnohých krajinách sa v dôsledku transformácie zabezpečenia špecialistov smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu stále viac žiakov vzdeláva v hlavnom prúde vzdelávania, pretože dostávajú podporu, ktorú potrebujú.

To prináša aj pozitívne zmeny v prístupe škôl k rozmanitosti vo vzdelávaní.

Okrem toho sa zvyšuje aj ich povedomie o potrebe vytvárať inkluzívne a flexibilné vzdelávacie prostredie. Zmenou roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inklúzie v triedach hlavného prúdu vzdelávania možno predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a zároveň pomôcť učiteľom v získavaní zručností, ktoré im umožnia podporovať všetkých žiakov.

Tieto prínosy sú v súlade so snahou dosiahnuť väčšiu inklúziu a vyvíjať inkluzívnejšie systémy v záujme poskytovania vysokokvalitného vzdelávania pre všetkých žiakov (Európska agentúra, 2015).

Oblasti politík na presadzovanie zmien

Z analýzy údajov vyplynula potreba ďalšej podpory zabezpečovania špecialistov ako zdroja pre hlavný prúd vzdelávania, pričom zainteresované strany by mali mať k dispozícii prostriedky na implementáciu inkluzívneho vzdelávania. S cieľom transformovať zabezpečenie špecialistov na zdroj boli identifikované štyri vzájomne prepojené oblasti, ktoré tvorcovia politík považujú za relevantné. Ide o tieto oblasti:

- Mechanizmy správy a riadenia, ktoré podporujú súčinnosť medzi špeciálnym vzdelávaním a hlavným vzdelávacím prúdom na všetkých úrovniach
- Politiky a stratégie financovania, ktoré podporujú zabezpečenie špecialistov ako zdroja pre inkluzívne vzdelávanie

- Mechanizmy budovania kapacít, ktoré umožnia odborníkom v oblasti špeciálneho vzdelávania účinne podporovať zainteresované strany v hlavnom vzdelávacom prúde
- Mechanizmy zabezpečenia kvality, ktoré podporujú transparentné a spoľahlivé systémy inkluzívneho vzdelávania z hľadiska zabezpečenia špecialistov.

Tieto oblasti politík súvisia s kľúčovými prvkami identifikovanými v rámci predchádzajúcej činnosti agentúry, ktoré umožňujú vytvárať účinné a nákladovo efektívne mechanizmy pridelovania zdrojov a znižovať rozdiely vo vzdelávaní (pozri **Politiky financovania inkluzívnych vzdelávacích systémov**).

Viac informácií o zisteniach v rámci fázy č. 1 obsahuje **Súhrnná správa k fáze č. 1 projektu CROSP** (Európska agentúra, 2019). **Animované video** a **infografiku** s hlavnými myšlienkami z fázy č. 1 možno nájsť aj na **webovej stránke CROSP**.

Fáza č. 2: Vypracovanie plánu pre zmenu roly zabezpečenia špecialistov

Vzhľadom na kľúčové zistenia z fázy č. 1 sa fáza č. 2 konkrétne zameriavala na to, aby členské krajiny mohli vypracovať účinnejšie stratégie na zlepšenie transformácie roly špecialistov pri implementácii inkluzívneho vzdelávania.

V rámci projektu CROSP sa kládol dôraz na partnerské učenie. Na základe existujúcich prístupov a metódik (t. j. **Andrews a Manning, 2015**) a predchádzajúcej činnosti agentúry (t. j. **Zhodnotenie a analýza politiky krajiny; Politiky financovania inkluzívnych vzdelávacích systémov**) si tvorcovia politík so spoločným odborným zameraním vymieňali znalosti v rámci účasti na vopred dohodnutých aktivitách a vzájomných diskusiách.

Prístupom založeným na partnerskom učení sa sledovali tri prepojené ciele:

- **Cieľ zameraný na obsah** vrátane systematického učenia sa jednotlivých krajín medzi sebou. Cieľom bolo prekročiť rámec výmeny informácií a poskytnúť fórum na štruktúrovanú reflexiu k výzvam v oblasti politík.
- **Cieľ zameraný na proces** vrátane hodnotenia a sebareflexie na základe spolupráce. Jednotlivé krajiny si mohli navzájom vymieňať poznatky a učiť sa na základe toho, že identifikovali silné stránky a výzvy v rámci existujúcich politík a stratégií v súvislosti so zmenou roly zabezpečenia špecialistov smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu.
- **Cieľ zameraný na výsledok**, vrátane spoločného vývoja nástroja na samohodnotenie CROSP, ako aj šírenia informácií na národnej úrovni a následných činností.

Aktivity v rámci fázy č. 2 projektu CROSP

Prístup formou partnerského učenia zahŕňal **dve kolá tematických seminárov**. Záverečná konferencia so všetkými členskými krajinami agentúry sa uskutočnila v roku 2022.

Počas prvého kola seminárov diskutovali zástupcovia jednotlivých krajín o účinných národných/regiónálnych/miestnych politikách a stratégiách, ako aj o spoločných výzvach a skúsenostiach resp. výzvach a skúsenostiach špecifických pre jednotlivé krajiny, vo vzťahu k štyrom tematickým oblastiam: správa a riadenie, financovanie, budovanie kapacít a zabezpečenie kvality.

V rámci druhého kola seminárov diskutovali krajiny o šiestich dohodnutých hlavných zásadách („**prečo**“) a spôsobe ich premietnutia do politických priorít/stratégií („**čo**“) a následne do konkrétnych opatrení („**ako**“). Seminára sa zameriavali aj na návrh a šírenie nástroja na samohodnotenie CROSP.

S cieľom aktívne zapájať všetkých účastníkov do diskusií sa počas oboch kôl seminárov uplatňovala „dialogická“ štruktúra. Každý účastník mal pridelenú konkrétnu úlohu na účely štruktúrovanej výmeny názorov.

Okrem dvoch kôl tematických seminárov pokračoval proces partnerského učenia dvoma on-line stretnutiami. Tieto stretnutia umožnili účastníkom ďalej pokračovať v tvorbe rámca pre vývoj nástroja.

Prístup formou partnerského učenia bol podrobený formatívnemu hodnoteniu. V rámci neho sa hodnotilo, či účasť partnerov priniesla také výsledky v rámci učenia, ktoré by pomohli krajinám dosiahnuť zmeny v procese transformácie smerom k novej role špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania. **Formatívne hodnotenie** (Európska agentúra, 2022) metodiky CROSP pre partnerské učenie je k dispozícii na webovej stránke projektu CROSP.

Zastrešujúci rámec CROSP

Analýza tematických seminárov projektu CROSP poukázala na niekoľko **hlavných zásad, priorít politiky a stratégií**, ako aj **klúčových opatrení** v záujme zmeny orientácie roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania. Tieto zistenia boli zaradené do širšieho rámca, ktorý obsahuje všetky základné prvky procesu zmeny.

1. Hlavné zásady

Hlavné zásady sú základnými princípmi, o ktoré sa opiera implementácia politik a stratégií, ako aj schopnosť zainteresovaných strán implementovať inkluzívne vzdelávanie na každodennej báze.

Možno ich vnímať ako **zastrešujúce témy**, ktoré úzko súvisia so zmenou roly zabezpečenia špecialistov. Zainteresovaným stranám, ktoré pôsobia v hlavnom prúde vzdelávania a v rámci špeciálneho vzdelávania, ponúkajú spoločnú víziu roly špecialistov, čím podporujú spoluprácu. Sú v súlade s najnovšími **klúčovými zásadami** (2021) agentúry, ku ktorým poskytujú ďalšie dôkazy na podporu implementácie rozvoja inkluzívnej politiky a praxe v tejto oblasti.

Celkový rámec CROSP pozostáva zo **šiestich hlavných zásad, ktoré sa vzájomne dopĺňajú:**

Hlavná zásada č. 1: Vytváranie spoločného záväzku k inkluzívnemu vzdelávaniu

Všetky zainteresované strany by mali rozvíjať spoločné hodnoty a spoločný záväzok poskytovať všetkým žiakom príležitosti na vysokokvalitné vzdelávanie v rámci hlavného prúdu. Pri zabezpečení špecialistov pre žiakov, ktorí potrebujú podporu, by sa malo zohľadňovať sociálno-pedagogické hľadisko namiesto uplatňovania medicínskeho prístupu.

Hlavná zásada č. 2: Presadzovanie výmeny poznatkov a získavania inkluzívnych kompetencií prostredníctvom spolupráce a vytvárania sietí

Subjekty s rozhodovacími právomocami vrátane odborníkov v oblasti vzdelávania, či už z hlavného vzdelávacieho prúdu alebo zo špeciálneho školstva, by si mali vymieňať poznatky prostredníctvom spolupráce na všetkých úrovniach vzdelávania, ako aj na miestnej/regionálnej/národnej úrovni.

Hlavná zásada č. 3: Zabezpečenie kontinuálneho profesijného vzdelávania v oblasti inklúzie

Všetkým pracovníkom v oblasti špeciálneho vzdelávania a hlavného vzdelávacieho prúdu vrátane pracovníkov vo vedúcich funkciách by mali byť k dispozícii príležitosti na kontinuálne vzdelávanie (aby si mohli osvojiť inkluzívne zručnosti a kompetencie).

Hlavná zásada č. 4: Podpora inkluzívneho vedenia a riadenia školy

Prístup univerzálneho dizajnu k učeniu a výučbe by mal slúžiť ako zdroj pre podporu práce odborníkov vo vedúcich funkciách v rámci hlavného vzdelávacieho prúdu a v oblasti špeciálneho vzdelávania.

Hlavná zásada č. 5: Podpora aktívneho zapojenia zainteresovaných strán

Rodiny, žiaci a ostatné zainteresované strany v komunite by sa mali podporovať v aktívnej účasti na procese učenia a výučby.

Hlavná zásada č. 6: Podpora priebežného monitorovania a hodnotenia

Všetci pracovníci v oblasti špeciálneho vzdelávania a hlavného vzdelávacieho prúdu by sa mali v rámci práce na celoškolskom prístupe zamerať na prekážky a uľahčujúce faktory učenia a výučby.

2. Priority politik a stratégie

Každá hlavná zásada je prepojená s prioritami politik a so stratégiami, ktoré krajiny prezentovali počas seminárov ako účinné postupy. Ide o **dlhodobé ciele**, ktoré by mali politiky sledovať v súvislosti so zmenou roly zabezpečenia špecialistov.

Každú hlavnú zásadu tvorí niekoľko hlavných priorít politiky a stratégií, ktoré podporujú zmenu roly zabezpečenia špecialistov a zároveň sa navzájom dopĺňajú. Krajiny považujú tieto priority politik a stratégie za základný predpoklad k napĺňaniu hodnôt vyjadrených v hlavných zásadách.

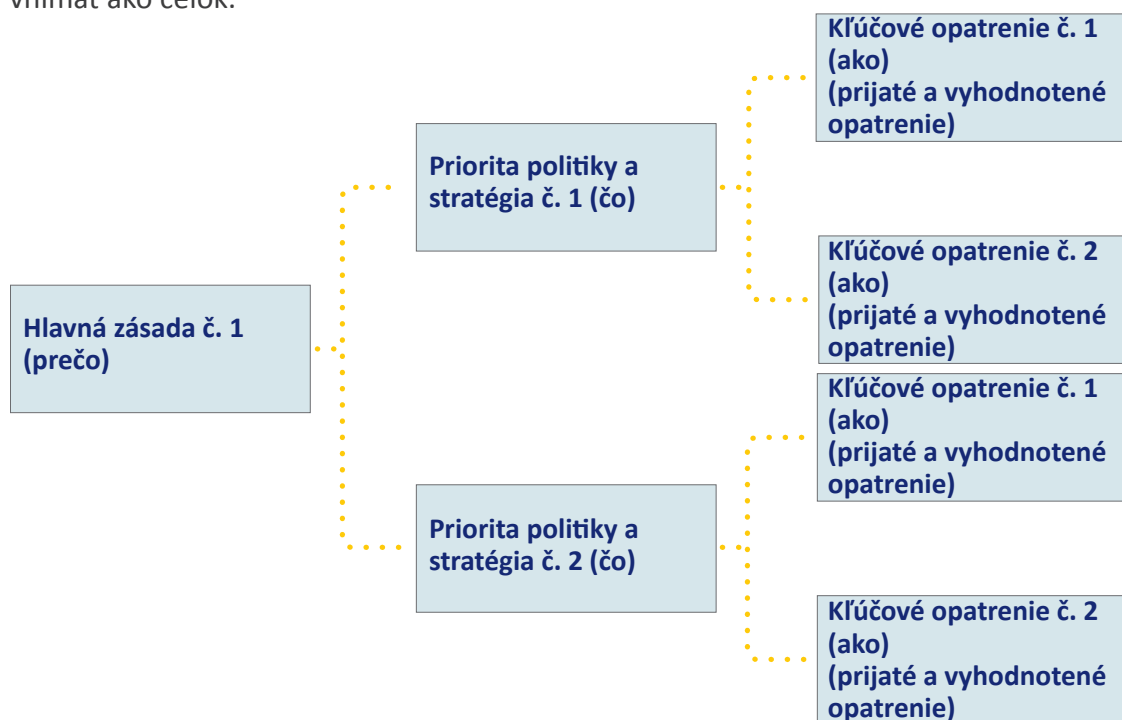
3. Kľúčové opatrenia

Každú prioritu politiky a stratégiu možno rozdeliť na kľúčové opatrenia, ktoré slúžia ako **príklady účinného vykonávania** príslušných politik a stratégií. Týkajú sa otázok **financovania, správy a riadenia, budovania kapacít a zabezpečenia kvality**, ktoré umožňujú zainteresovaným stranám realizovať súvisiace politiky a stratégie.

Kľúčové opatrenia zohľadňujú:

- Čo by sa malo urobiť
- Ako by sa to malo urobiť
- Ako overiť účinnosť.

Ako znázorňuje obrázok 1, každá hlavná zásada je prepojená s viacerými prioritami politik a stratégiami, ako aj s niekoľkými kľúčovými opatreniami, ktoré by sa mali komplexne vnímať ako celok.

Obrázok č. 1. Prepojenia medzi hlavnými zásadami, prioritami politik/stratégiami a kľúčovými opatreniami

Nástroj na samohodnotenie CROSP: plán pre zmenu roly zabezpečenia špecialistov

Rámec CROSP slúžil ako základ pre vypracovanie **plánu pre zmenu roly zabezpečenia špecialistov**. Plán poskytuje ucelený prehľad priorit politiky a stratégií, ako aj hlavných krokov alebo míľnikov smerom k účinnej implementácii.

Jeho cieľom je najmä:

- pomôcť krajinám pri hodnotení/monitorovaní vlastnej situácie na základe identifikovania silných a slabých stránok a pokroku smerom k zmene roly zabezpečenia špecialistov,
- podporiť krajiny pri definovaní oblastí politiky, ktoré je potrebné ďalej rozvíjať, ako aj ďalších krokov, ktoré by sa mali vykonať, vrátane úloh všetkých zainteresovaných strán.

Tento plán celkovo prepája šesť hlavných zásad so 17 prioritami politik a stratégiami, ako znázorňuje obrázok č. 2.

Hlavná zásada č. 1

Vytváranie spoločného záväzku k inkluzívnemu vzdelávaniu

Priorita politiky/stratégie 1.1: Existuje spoločný záväzok k inkluzívnemu vzdelávaniu, ktorý je podporený politickou vôľou presadzovať dlhodobé zmeny

Priorita politiky/stratégie 1.2: Súčasťou národných politík je spoločný záväzok k inkluzívnemu vzdelávaniu, ktorý je podporený prístupom založeným na ľudských právach

Priorita politiky/stratégie 1.3: Uplatňujú sa politiky a stratégie, ktoré podporujú spoločné chápanie inkluzívneho vzdelávania medzi hlavným prúdom vzdelávania a špeciálnym školstvom

Hlavná zásada č. 2

Presadzovanie výmeny poznatkov a získavania inkluzívnych kompetencií prostredníctvom spolupráce a vytvárania sietí

Priorita politiky/stratégie 2.1: Politiky a stratégie podporujú výmenu poznatkov prostredníctvom rozvoja profesijných vzdelávacích komunit

Priorita politiky/stratégie 2.2: Transformáciou špeciálnych škôl na zdrojové centrá sa zabezpečí výmena poznatkov medzi odborníkmi v oblasti špeciálneho vzdelávania a hlavného vzdelávacieho prúdu

Priorita politiky/stratégie 2.3: Poskytovanie kontinua podpory zo strany odborníkov umožňuje pracovníkom v hlavnom prúde vzdelávania, rodinám a žiakom získať inkluzívne kompetencie

Hlavná zásada č. 3

Zabezpečenie kontinuálneho profesijného vzdelávania v oblasti inklúzie

Priorita politiky/stratégie 3.1: V rámci príležitostí na profesijné vzdelávanie sa podporuje spoločný jazyk, ktoré je zaužívaný v rámci inklúzie pre všetkých žiakov

Priorita politiky/stratégie 3.2: Odborníci z hlavného vzdelávacieho prúdu a z oblasti špeciálneho vzdelávania disponujú náležitými schopnosťami/zručnosťami, odbornou kvalifikáciou a nástrojmi na prácu s rozmanitými skupinami

Priorita politiky/stratégie 3.3: Prepájanie príležitostí na profesijné vzdelávanie pre učiteľov z hlavného vzdelávacieho prúdu a zo špeciálneho vzdelávania

Obrázok č. 2. Plán CROSP

Hlavná zásada č. 4

Podpora inkluzívneho vedenia a riadenia školy

Priorita politiky/stratégia 4.1: Vedenie školy podporuje inkluzívnu víziu vrátane spoločných hodnôt, spoločného jazyka a porozumenia, ako aj holistický prístup

Priorita politiky/stratégia 4.2: Zabezpečenie schopností a dôvery vedenia školy v hlavnom vzdelávacom prúde, ako aj v špeciálnom vzdelávaní v záujme podpory inkluzívneho vzdelávania

Priorita politiky/stratégia 4.3: Vedenie školy podporuje inkluzívne vzdelávanie prostredníctvom spolupráce

Hlavná zásada č. 5

Podpora aktívneho zapojenia zainteresovaných strán

Priorita politiky/stratégia 5.1: Uplatňujú sa komplexné národné politiky a stratégie, ktoré boli vypracované na základe širokých konzultácií so všetkými zainteresovanými stranami, vrátane jasnej politickej vízie a vôle

Priorita politiky/stratégia 5.2: Politikou sa zabezpečuje, aby žiaci a rodiny boli hlavnými aktérmi a považovali sa za kľúčový zdroj v procese učenia a výučby

Hlavná zásada č. 6

Podpora priebežného monitorovania a hodnotenia

Priorita politiky/stratégia 6.1: Na národnej úrovni sa uplatňujú ukazovatele kvality inkluzívneho vzdelávania, ktoré zohľadňujú miestne rozdiely, rozmanitosť potrieb žiakov a rolu zabezpečenia špecialistov

Priorita politiky/stratégia 6.2: Uplatňujú sa kooperatívne štruktúry/procesy v oblasti monitorovania a hodnotenia

Priorita politiky/stratégia 6.3: Existuje komplexný systém monitorovania spôsobu, akým zabezpečenie špecialistov podporuje hlavný prúd vzdelávania pri implementácii inkluzívneho vzdelávania (ktorý obsahuje podsystemy interného a externého hodnotenia)

Nástroj na samohodnotenie CROSP obsahuje všetky hlavné zásady, priority politik/stratégie a orientačné kľúčové opatrenia vo forme otázok pre sebareflexiu.

Nástroj je určený najmä pre subjekty s rozhodovacou právomocou na národnej/regiónálnej/miestnej úrovni, ako aj pre odborníkov na úrovni škôl. Subjektom s rozhodovacími právomocami a ďalším odborníkom umožňuje zohľadniť a rozvíjať kontinuum podpory pre inkluzívne vzdelávanie.

Nástroj CROSP je **dokument z otvorených zdrojov** (open-source). Krajiny z neho môžu vychádzať na účely jeho overenia a prispôsobenia svojmu národnému kontextu. Treba k nemu pristupovať ako k nástroju, ktorý je v procese vývoja. Krajínám sa odporúča:

- premietnuť otázky, definície a položky do reality v oblasti vzdelávania na národnej úrovni,
- spolupracovať a vytvárať siete v praxi medzi jednotlivými ministerstvami, regiónmi a profesiami,
- používať tento nástroj ako prostriedok na zapájanie zainteresovaných strán do zmeny roly zabezpečenia špecialistov.

Záverečné poznámky

Každá krajina si môže pri reorganizácii zabezpečenia špecialistov vybrať svoju vlastnú cestu. Treba ju však považovať za postupný a prebiehajúci proces, ktorý sa riadi rovnakými zásadami s rovnakým hlavným cieľom, ktorým je poskytovanie vysokokvalitného vzdelávania všetkým žiakom.

Z projektu CROSP vyplynuli základné poznatky a zastrešujúci rámec na dosiahnutie tohto cieľa. Hlavným výsledkom projektu je nástroj CROSP, ktorý môže slúžiť ako zdroj pri iniciovaní alebo pokračovaní prebiehajúceho procesu podpory v oblasti zmeny roly zabezpečenia špecialistov.

Umožňuje prenos poznatkov medzi odborníkmi z hlavného vzdelávacieho prúdu a zo špeciálneho vzdelávania tým, že ich zapája do spoločných hodnotení a opatrení smerom k rozvoju inkluzívnych systémov vzdelávania.

Krajiny môžu nástroj považovať za podnet k diskusii na účely kolektívnej definície spoločných hodnôt, spoločného jazyka, stratégií a opatrení, ako aj konkrétnych realizačných plánov. Umožňuje medzištátnu spoluprácu, v rámci ktorej si jednotlivé krajiny vymieňajú kritické podnety a skúsenosti, vrátane poskytovania vzájomnej podpory.

Predpokladá sa, že tento nástroj bude ďalej upravovaný a validovaný na účely na použitia v národných kontextoch, pričom pomôže krajínám v ich snahe vyvíjať inkluzívnejšie vzdelávacie systémy.

Literatúra

Andrews, M. a Manning, N., 2015. *A study of peer learning in public sector reforms. Experience, experiments and ideas to guide future practice. Part Three: Annexes [Štúdiá o partnerskom učení pri reformách verejného sektora. Skúsenosti, experimenty a nápady pre smerovanie postupov v budúcnosti. Tretia časť: Prílohy]*. Paríž: Effective Institutions Platform

Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, 2015. *Stanovisko agentúry k inkluzívnym vzdelávacím systémom*. Odense, Dánsko

Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, 2019. *Changing Role of Specialist Provision in Supporting Inclusive Education: Mapping Specialist Provision Approaches in European Countries [Zmena roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania: Mapovanie prístupov k zabezpečeniu špecialistov v európskych krajinách]*. (S. Ebersold, M. Kyriazopoulou, A. Kefallinou a E. Rebollo Píriz, red.). Odense, Dánsko

Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, 2021. *Kľúčové zásady – Podpora rozvoja a implementácie politiky v oblasti inkluzívneho vzdelávania*. (V. J. Donnelly a A. Watkins, red.). Odense, Dánsko

Európska agentúra pre rozvoj špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, 2022. *Changing Role of Specialist Provision in Supporting Inclusive Education: Formative Evaluation of Peer Learning [Zmena roly špecialistov pri zabezpečovaní podpory inkluzívneho vzdelávania: Formatívne hodnotenie partnerského učenia]*. (H. Weber, red.). Odense, Dánsko

Organizácia Spojených národov, 1989. *Dohovor o právach dieťaťa*. 20. november 1989

Organizácia Spojených národov, 2006. *Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím*. 13. december 2006

Rada Európskej únie, 2018. *Odporúčanie Rady z 22. mája 2018 o presadzovaní spoločných hodnôt, inkluzívneho vzdelávania a európskeho rozmeru výučby*. (2018/C 195/01)

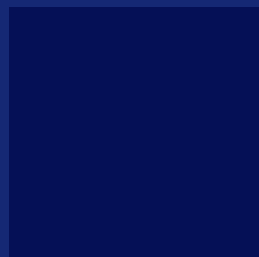

Sekretariát:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Kancelária v Bruseli:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org